

వనరితెక్కల అంశం.

ఈ కారణమునకు రైతులు కష్టము చెల్లించుచు వచ్చిన తెక్కలలో వివాదములే, చెల్లించినవానికంటె మరలైనవి రిపోజిటునువలన...

రైతు వివాదములలో తాను పాలుకొని చెల్లించినవంటివియు, తన భాగమును చెల్లించినదికాదుగాని చాచుకుపోయినవానికంటె...

రైతును ఒక 'చెట్టుకొమ్మగూడ' పాక్కు లేదు.

కోటలు, భూములు, రైతులు. కాని పండు పరిమిలో నోక భాగము మాత్రమే రైతుది. రాళ్లు చెట్లచేరులపై రైతులకిదికాదు...

చోటను. అది మరచుకుంటే దింభాము దివలైన తెప్పకొరయితే. ఇట్టి తెప్పయొగలవు. జమీందారుల కర్తవ్యము.

అక్రమ కృత్యములవల్లనే, అధికారులకు, పిల్లలకులకు ఎక్కువ నష్టములొచ్చి, వారిద్వయమును నష్టకర్త పరిశ్రమలైన అధికారుల మావలన. జమీందారులు తమ గ్రామములోని రైతుల కష్టములను విచారించి, ఎక్కువ వీటి పడుచూతుము యేర్పరచుగాని రైతులు ముఖపడకు. రైతులు కుట్రపండినగాని జమీందారులకు పాట్లనులేదు. తమ కార్యములలో తెక్కల క్రయలో విచారించినగాని అధికారుల భయభక్తులలో పనిచేయదు.

ప్రాథమిక విద్య.

దశాబ్దివివర - 1928-29 నంబరం.

1921 సంవత్సరములో గవర్న మెంటు వారిచే తెక్కించబడిన జనాభాకాపితాను బట్టి మండ, నెల్లూరుజిల్లాలోని జమీందారి తాలూకాలో నోకకుని దశాబ్దివివరముగూర్చి యీ క్రింది విషయములు తెలియుచున్నవి.

దశాబ్దివివర గవర్న మెంటువారి తెక్క ప్రకార ముంటిగానున్నది జమీందారివారి తెక్కకు తండు తాలూకాగా విభజింపబడి యున్నది (1) దశాబ్దివివరము:—ఈ తాలూకా వాడవ్యాప్తము దశాబ్దివివరములు 7 మైళ్ళు దూరమువరకు పోలికమారకు గ్రామము. (2) కోటతాలూకా—ఈ తాలూకా కార్యక్లామము కురిచేతు—దశాబ్ది 12 మైళ్ళ దూరమున నున్నది. రైతుమాగ్గులు ఒక్కదశాబ్దివివరలోనుండు గ్రామముగాక పొడిదెబ్బిజిజ్జకు సంబంధించిన, తిల్లపాడు వయిరా గ్రామములును నీ తాలూకాలో చేర్చబడియున్నవి.

ఇందువలనవివరించిన తెక్కలు గవర్న మెంటువారి దేబిజిజ్జనుబట్టియే తయారుచేయబడినవి.

ఈ దేబిజిజ్జలో తెక్కలకు 137 గ్రామములున్నవి అందు 17 గ్రామములు నిర్వాసులైన మైసాని వారిచే చేరరాకులని తెప్పదురు. పోగా మిగిలినవి.

Table with 2 columns: Item, Value. Rows include వనరితెక్కలములు, నికసింతు జతులసంఖ్య, పురుషులు, స్త్రీలు, మొత్తము, వీరిలో హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, ఇతరులు.

Table with 2 columns: Item, Value. Rows include ప్రతిదశాబ్దికి 120 గ్రామములకు జనాభానుబట్టి యీ క్రిందివిధమున భాగించుచున్నది, (1) రెయ్యికికైన జనాభాగల గ్రామములు 28, (2) 500 మైన రెయ్యికిలోపు 42, (3) 200 మైన 500 లోపు 84, (4) 200 లకు కన్నుక జనసంఖ్యగలది 16.

ఈ గ్రామములలోని వివరములు గూర్చి విచారించు. (1) రెయ్యివంటికి మైసాని గ్రామము లన్నింటిలోను ప్రాథమిక పాఠశాలలు గలవు.

(2) రెండవతరగతి గ్రామములలో 42 గ్రామములలో మాత్రమే బడులున్నది. (3) మూడవతరగతి గ్రామములలో కాద గ్రామములలో మాత్రము బడులులేవు.

(4) నాల్గవతరగతి వల్లెలో పది గ్రామములలో బడులులేవు లేలుచున్నది. మొత్తముమీద 15 గ్రామములలో కాలర విద్యకుగా కపరున్నట్లు లోచుదు.

ఈ దేబిజిజ్జనుగూర్చి మొత్తముమీద 1928-29 సంవత్సరం ఆఖరుకు 131 బడులుమాత్రము పనిచేయుచుండినది. వానిలో 26 కనిగిరితాలూకాలోద్భవారి యాధీనములోనిది. మిగిలిన నెల్లూరుజిల్లా విద్యా పరిపాలన సంఘమువారిచేత కనగనహాయము బొందునది. వీనిలో 12 మాత్రమే రాత్రిబడులు.

పాఠశాలలను మరయులవారిగా విభజించి మూడవ నీ క్రిందివిధముగా లేలుచున్నది.

మరయు. బడులసంఖ్య. వరువువిద్యార్థులు

Table with 3 columns: Item, Value, Value. Rows include (1) వోడ్డువారి యాధీనమున: మహమ్మదీయులు, అది అంధులు, ఇతరులు.

కనగనహాయమును బొందునది:—

Table with 3 columns: Item, Value, Value. Rows include మహమ్మదీయులు రాత్రి, అది అంధులు—మిగిలిన, వారి యాధీనము, గవర్నమెంట్ మొత్తము, ఇతరులు.

ప్రతిదశాబ్దికి 131 బడులలోను 69.5 మాత్రమే స్వంత భరణములుగలవు. 61 కాదుగ యిండ్లలో నుంచబడినవి. 5 మాత్రములు చారిత్ర లోలునుండి. ఒకటి మాత్రము యజమానుని యింటిలోనున్నది.

మొత్తమునకువరు పాఠశాలలకు 8848/607-8 1889/435 గురు నకుటక తరగతిలోను, 684/78 రెండవ తరగతి, 436/41 మూడవ తరగతి, 241/21 నాల్గవ తరగతి మిగిలినవాడు 5 మొదలు 8.4 తరగతులలోను వరువు చున్నాడు.

(10-వ పుట చూడుడు.)

కవిజంకిమ చంద్రుడు

అదంతయోగ ప్రసంగము.

[ప్రతివాదగోచారార్థిగానుభవ్యభారతి]

పురాతన కాలమునండియు గౌరవార్థము ఎవరైన కీర్తిని గడించిన మన జాతియొక్క గడించిన ఔన్నత్యముల గుర్తి వలపోయుచు పూర్వకాలపు ఋషులు మన జాతిని పునఃజన్మిత భావముల యాశ్వర ప్రేరేతులైన సృష్టి కర్తలనియు, మన జాతిప యగమునకు వారు ఒక ఆస్పర్య కరముగు నీవయ నునాయ, దుర్భరకష్ట ప్రపూర్ణముగు యా జగ్గీశ్వరకామున క్రమపి దర్శకులగు చుట్ట వజ్రమధ్య జాతి జన్మిత బాలు రనియు చెప్పు మండి విశ్వసించుచున్నాడు. ఇది ఒకరకపు అభిప్రాయము. మమ్మాటి కిది తప్పు అభిప్రాయము. మనది శాశ్వత మగుభాష, మనము శాశ్వతముగు ప్రజ లము. మనమరిము శాశ్వతముగ నుండు నది. నీటి బలము ఔన్నత్యము. పవిత్రత కొలది కామునమాటునది ప్రకాశించ బాలక పోనచ్చుచుగాని జాత్రుగ నలించి నాటిహిమమై ఒక నిదివమాత్రమునకు గూడ పోచాలపు. వీరును, ఋషి ముని వీరుమన ధరతధూమియొక్క నైసర్గిక ఫల ములు కీరు జన్మలాభమును పొందని యగమేలేదు. నవీన కాలపు ఋషులలో మనకు పునర్జన్మమును ప్రసాదించి నవ్య భారతమును కల్పించు పండేమాతర మను చంద్రము నొసగిన ఆ పురుష చంద్రుని నామముగూడ చేర్చవలయునని తుడకు తెలిసికొంటము.

ఋషికిని మునీకిని తారతమ్యము గలద. ఋషి కవిమ విశేషాంశముగు జ్యోతిరతచేగాని, ఆతని ప్రవర్తన, ఆదర్శ నందర్యముచేగాని గౌరవప్రదమై యుం డిక పోవచ్చును. ప్లితినెట్టి గౌరవనీయుడు కకున్నను ఆతడు వెలిబుచ్చిన సందేశ ముచే గొప్పవాడగుచున్నాడు.

ఒక జాతికిగాని ఆఖల ప్రజానము రాయముగకుగాని ఉత్సాహ కరిమును నానుభవమైన నొక సందేశము నివ్య సంగియించును. ఈ సందేశపు కడము

లను ఉచ్చరించుటకు యితని వచన మును ధగవానుచు మేగుకొనును. విఖ్యా తద్యశ్యమును ప్రవర్ణించ వలసియుండును. సర్వత్ర ప్రేమయుడగు యాశ్వర్యుడు యితని చతువుల తొలుత తెలుపును. తాను పొందిన ఆసందేశమును తనకు ఒప్పకెప్పు ంచిన ఆద్యశ్యమును తనలోనికికీర్తిమరకు జగ్గీశ్వరమునకు మిలిచు చాటును. ఇ ననుండి ప్రేరేతుడై ఒక దివ్యకణమున తానినడ అంతర ప్రద్యముల కిచ్చుకొనిత వారి వజ్రములు సుధ్రవచనటల వారి హృదయముల వశపరచుకొని సహభా రణపు సమయములనాటికి ఆశక్త్యముగు కార్యములచేయుటకు ప్రోత్సహించునటల ఆసందేశమును ఆద్యశ్యములో పడము లను పలుకుట మాత్రమే యితని కార్యము అతిపరిష్కారక అవసరమైయుండు. ప్రక టించుటకే ఆమందప్రతికూలన కయమితుడు అడ్యావ్యపురుషుడే.

బంకిమ చంద్రుని నామమును నేడును మనము ఆరాధించుట ఎందుల కొరకు? ఆతడు మనకొసగిన సందేశ మెద్ది? అతడు యేదిర్యద్యశ్యమునుకాంచి మనముగూడ చూచునటల సాయశ్రమ డెను. అతడు గొప్పకవి. విధురభాషాధి పతి కల్పనాలోకమున సొంపగు లలిత మగు స్వప్నప్రతిమల సృష్టికర్త కిదియని గాని శైలి కారకుడనిగాని నవలారనయిత కాదు. పంగభూమి నేడు ఆరసని గౌర వించుట భావిసాహిత్యపరిమర్శకుడు కపాల కుండల వివర్ణము కృష్ణకాంతుని మ రణశాసనములు అతని కళాశ్రవణ ఉత్కృష్ట గ్రంథములుగ గడించవచ్చు. దేవి చెడు రాదే ఆపండమతము కృష్ణచక్రము శక్తి తత్వముల వాటివాటి కుచితవగు ప్రాత్ర ముల పలుకవచ్చును. కాని కదికటి గ్రం థముల గ్రంథకర్త బంకిమచంద్రుడే సృష్టి కాగకులైన ఉత్కృష్ట గ్రంథములనొ ర చయిత బంకిమునికన్న నవ్యభారతి ని ర్మాణ కారకులలో నొకడుగి లెక్కింప బడుచున్నాడు. ప్రథమ బంకిమచంద్రుడు కవిశైలి ప్రభువు మాత్రమే. తిర్వాత బంకిమ చంద్రుడు భవవ్యర్థక జాతి నిర్మాలయాయెను.

కవి, శైలి కారకుడుగను బంకిమ

చంద్రుడు సమస్తభారతి వర్ణమునకును, లేక పురహాసముగ సమస్తభారతవర్ణము నకును—మనదేశ నాయకత్వమును న హించుటకు నిర్దేశితమును జాతీయ పు రోధ్యక్షమును ఉచ్చపాపము నాక్రి మించు సాంగ్లిదేశమునకు ఉన్నతమగు జాతీయ ప్రాధాన్యతను నొసగు వనుల నాగించి యాన్నాను గౌరవతత్వయొక్క అభిప్రాయములను, భావప్రేరేకములను అనుభవములను ప్రకటించుట కనువగు నట్టి, సంకృష్టికర్తకైకై భావలు యేర్ప టుచుకొనక యేజాతీయు అభివృద్ధి పొంద జాలడు, వాటికి శాశ్వత ఆకారము నొ సగి. ప్రతినూతన ఉద్యమమును ఆతిర్వరతి ముగను, ప్రతివాదచే తరత్యమునకు నై కొని పోపుచుండుభావ మిగుల ఆవశ్య కము, మనదేశీయాభివృద్ధి సమరమున ప్రథమశ్రేణిని గైకొనవ జెంగాలీలకు అట్టినిర్దోషమును, సంకృష్టికరమునగు భా వను దానముచేయుటలో బంకిమచంద్రుడు భారత వర్ణమునకు చేసిన ప్రథమ నేవ విశదమగుచున్నది.

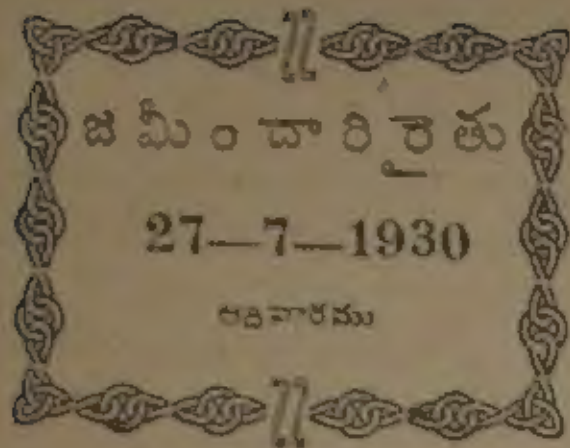
జెంగాలీ భావయొక్క వివర్ణము చెబుచున్నావని ఆతనిని నిందించె. కాని పూర్వకవుల శుద్ధ జెంగాలియందు పురాతన అభిప్రాయముల గలిగి అభివృ ద్ధికి రాబుట్టమైన పంగభారతి హృద యము మాత్రము కాన్పించగలదు. జాతి విశాలమగుచున్నది మారుచున్నది. దానిని ప్రతిబింబితేయగల భావగూడ విశాల మగుటకు మారుటకు అవకాశముగలదిగ నుంచవలయును పండితుల గంభీర సార భృకీక జెంగాలికి మారుగ పండితుల భావయు, స్వచ్ఛమగు దేశీయపదము లతో గూడిన శయిలయగాని మిశ్రిత మైన సహభారణపుభావను వాడుచున్నా ందియు ఆతడు గృహీతంబుకొనును కాని పండితుల ఖంగాలీ జెంగాలీలబుద్ధికుశలతల యొక్క అభివృద్ధి నొందుచుండిన సని పడను, నిర్వహితనత్వమును, పరిపరైన శీలమును, దానిదుర్భర నిర్దివభాంము ప్రతిక అదిమ తలయె గ్గకుండ చేసియండె డిది. గంభీర వ్యాఖ్యానములను. వా డిచ్చి ప్రపంగములనేగాక యితర విషయ ముల గూడ వ్రాయుటకు తగిన జెంగాలి మోక్షపనికమునది. సమస్యరము

యొక్కలను గంభీరమును సరస్వతి
మును, దేశభావయొక్క మృదువైన
మగు వటికిని ఒకతైపునను, ఉచ్చస్థి
సహకారమును గంభీరమును మిమ్ము
తైపునను చూపించు భావ మాను
వలసియుండెను. బంకిమచంద్రుడు వా
వశ్యతను గ్రహించి ఆలోచించు తీరు
టకు ఉద్యమించును:—ఎంతదేశము తనకు
తాను పరిస్థుటముగా వ్యక్తపరచుకొను
టకు కావలసిన పరిస్థితుల సర్వవచన.

తన దేశముయొక్క భవిష్యత్తు
భావోద్వేగముల ఆవశ్యకతను ఉపహించిన
రీతిని, రాజకీయ ఆవశ్యకతను గూడ
ఉపహించెను. మాగొప్ప గ్రంథకర్తలో
మొదటివారగు బంకిం అతనికామున
ప్రచారములో నుండిన రాజకీయాందో
ళన కమలేయొక్క సంకీర్ణత్వమును నీరు
పయోగమును తెలిపిరిని తన లోకరహ
స్యము కమలా కాంతుని మరణశాసనము
అనువు ప్రకములలో దయాహీనగ హేళన
లేఖనముల ప్రాస బహిష్కరణచెను. కాని
ధ్వంసమొనర్చు వాఖ్యానములలో అతడు
నాయుత్తుడు కాలేదు. దేశవిముక్తికై యెద్ది
అవసరమో దాని యదార్థదృశ్యము
చిత్రఫలకమురీతి కాన్పించు చుండెడిది.
వైకుండివచ్చు క్షుచుతను క్రిందనుండి అంత
కన్న నతిబల బద్ధమైన ప్రతీకారక్షుచుత
ఎదుర్కొనవలయునని నిర్బంధ విధాన
బలమును, ఏద్రోహ ఉత్తేజమును బాటి
యబలముచే మాట్లాడవలయునని గ్రహి
చెను. నీచశ్వాసములవలె గాక పిలకే
సరిపంథ ననుసరించి ఆందోళన విధాన
మును సాగింపుడని అతడు నిర్ణయించెను.
అతని దృశ్యములో కాన్పించుచుండిన
మాలద్విష ప్రకోటి కరములలోను ఖరతల
చాలములదాల్చినదిగ అగుపడెడిది కాని
భిక్షుపాత్రను పట్టినట్లుల కన్నబైడిదికాదు.
ఆనందమరము, దేవీ చౌదురాణిలలోని
పాత్రలలోను, యితరపాత్రలలో స్ఫురించు
నటులగను బలముయొక్క కఠోర ఆదేశ
మునే అతడు బోధించెను. శారీరక బలము
నకు వెనుక యుండవలసిన నైతిక బలము
యొక్క సరియగు దృశ్యము అతనికి
స్వభావముగనే యున్నది. దేశమునకై
సంపూర్ణ ఆత్మ—విసర్జనమును నిముక్తిపై
సంపూర్ణ ఆత్మ—విశ్వాసమును ప్రేరే

పించు శ్యామల్యము నైతికబలము
యొక్క ప్రథమ సోపానమని భావించును.
అతని మాతృదేశము కొలకు
చిక్కులబడు కార్యనిర్వాహకులు, సమర
సన్నిధులందఱును రాజకీయ జైరాగులు
అమెకు చేయవలసిన సేవకన్న వారికి
వేటుదొంతనలేదు. ఇతర సకల విషయ
ములను అపెకు చేయుపూజ ముగియునంత
వరకు సరకుగొనువారుకాదు. ఎవడు తన
మాతృదేశమునకన్న అధికముగా తన్నుతన
భార్యను, బిడ్డలను, భోగములను ప్రేమిం
చుకో వాడు యదార్థమగు దేశభావమాని
కాదు. అతనిచే వినవార్తరమైన కార్యము
ను కాపింపబడజాలదు. మరియు నైతిక
బలమునకు ద్వితీయ సోపానము ఆత్మరక్ష
ణుచే మనల మనము సరియగురీతి
సర్పరచుకొనుటయని అతని అభిప్రాయ
ము ఈ సత్యముచే దేవి చౌదురాణి తన
కార్యసిద్ధికై పొందిన దీర్ఘ శిక్షణలోను,
అవాద మితములోని పరిమియొక్క సుక
ఠోర నియమములలోను, ఆ పుస్తకముల
లోనే యందు పరిపూర్ణ శిక్షణ చిత్రరపు
లలోను గ్రంథకర్త వెల్లడిపరచెను.
కడపట, నైతికబలపు తృతీయ సోపానము
దేశభావమాన ప్రపూరితమైన కార్యము
నందు మత విషయక అభిప్రాయముల
నిలుపుటగా నుండువలయునని వారి ఉద్దేశ
శ్యము దేశభావమానము:—ముగియే బంకి
ముని గ్రంథములలో అన్నిటికన్న మిన్నగ
కాన్పించు ఉత్పాదక ఆదర్శము. దేవీ
చౌదురాణి యందే దీనిని కల్పించి
యున్నాడు. ధర్మ తత్వమునందు ఆ అభి
ప్రాయమును, బృష్ట చరిత్రమునందు
అన్ని విషయముల యభిరుచిగలిగి ఆదర్శ
ప్రాయమును కర్మయోగము యొక్క
చిత్రరపును వర్ణించియున్నాడు. నిజజీవ
మునకు విజ్ఞానికి సేవచేయుట కర్మ
యోగము యొక్క మకుటమని ఒప్పు
కొనక తప్పదు. ఆనందమరమునందు
యీ యభిప్రాయమే ప్రధానస్వరము
రీతి వెలయుచున్నది. సంయుక్త భారత
మునకు బాటియగితమై శౌరవింపబడు
చున్న 'సుజలాం సుధలాం' (ఆనంద
మరము లోనిదే) అను రసవత్తరమైన
భావగీతికయందు ఈ దేశభావమాన మత

మునకు పూర్ణస్వము సిద్ధించినది. ముక్తి
మాగ్గమును మనకు చూపించి దేశభా
వమానముగొనుట బంకిమచంద్రుడు
మనభూమికి చేసిన రౌద్రసగోపురేన. మన
బాటిని పురస్కరించునకును స్వాతంత్ర్యము
నకు గొంపోవుచున్న యీమాన భా
వనయొక్క ఉద్దీపన కారకుడు రాజకీయ
గురువు బంకిమ చంద్రుడే.
తన బాటికి బంకిమ బాలుచేసిన
మూడవ ఉపకారమే మన విప్లవకై
యుండిన మాతృదృశ్యమును తిరిగి మ
నకు ప్రసాదించుట. మాతృదేశముయొక్క
బుద్ధి విషయకమును యీమాన అధి
ప్రాయములోనే గొప్ప తేజము, శక్తిలేదు
కరలము స్వాతంత్ర్యయమును మనస్ఫూ
ర్తిగ వాంఛించుట మనకు ఉత్సాహ
కరమును, ఉత్తేజకరమును విషయము
కాబాలదు. తనవైదేశమునకు గూడ
కొంతమాక్కు గలదనియు అసలు స్వా
తంత్ర్యము వాంఛనీయమైన విషయ
మనియు అభిప్రాయపడని భారతీయుడే
వాడు సర్కారుతో సహకారము చేయు
వాడైనను మితవాదైనను అతివాదైనను
ప్రస్తుత కాలమునలేదు. కాని అదిదేశ
హక్కుల ప్రశ్నయైనపుడు ఆచరణము
నందు మనలో షెక్కుముడి దేశభావము
వలించదు. స్వాతంత్ర్య స్థాపనాభిలాషులు
అధికముగనున్నను కొద్దిమంది మాత్రమే
దానిస్థాపనకు వలయు ప్రయత్నముల
సల్పుచున్నారు. స్వాతంత్ర్య ఆందోళనచే
గాని దానిస్థానముగాని మనము స్వేచ్ఛ
కన్న ప్రయత్నమని భావించువిషయ
ములు చెనువని మనము భయపడు
చున్నాము. తానుకేవలము ఒక భా
భాగము కొండటి వ్యక్తుల సముదాయము
మాత్రమే గాక దానికన్న విశేషముగు
ప్రాధాన్యత తనకు గలదని మాతృప్రే
మతో సులవముగు బ్రబల వైవశక్తి సుంద
రాకారమును గైకొని మనస్సుపై అధి
పత్యము చేలాయించుచు హృదయమును
నశకరచుకొని వపుడు సర్వవ్యాపియగు
మాదిరాధ నాతన్మయశ్వమునను ఆపై
నిరంతరసేవ ఉత్సాహమునందును యీ
మచ్చభయములు నాటిలివామలు అదృశ్య
ములు కాలపు అవిశ్వసనీయమగు
[గం.శ పుట చూడుడు.]

జేంధ సంస్థానమున ప్రజాస్వామ్యము.

మూసవదన పూర్వోక్తవాదియై, జేంధ సంస్థానమున ౧౯౧౭ బుద్ధులగు జేంధ సామంతుల సింహాసనాధిపతులు శ్రీమత్ బాలుసాహెబ్ ప్రతినిధి లి. ఎ గాడి మహారాజు ఆశయములచే వారి ప్రజలకు సంస్థానపాలనమున సంపూర్ణ బాధ్యత ఒసంగబడినది. ప్రజాసంస్థలకు చేర్చబడిన మైసూరు, నైజాం, బరోడా మొదలగు వాటి కంటె యీదిన్ని రాష్ట్రము స్వల్పరీతుకాలములోనే జన్మ పాక్షులనొసంగి స్వాతంత్ర్య దేవతను భక్తియముగ వారాధించుచున్నది. భారతీయులు ఒకతాటిమీద వాంఛించి అందోళనలు గావించి వివిధ త్యాగముల గావించి బడయవలసిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునే బాలుసాహెబ్ గారి పాలనములో కలిపయ వర్తిరములకే వారి ప్రజలందఱ గలిగినది. తనవారితే మన్ననలను బొంది దేవతల్పముగా ఎన్నబడుచున్న యీపుణ్యముగదా భవ్యమ!

బాలు సాహెబువారి మహారాజుత్వ సంస్కరణ ప్రస్ఫుర్తికి ప్రాతినిధిక వాణిజ్యా సంస్కారము! అందరి రాజులవలె మీ విద్యాధికి భయపడు బజ్జ వద్ద గాని, బాలుని దేవునిగాంచి అన్నము గూడ కలిపి నోటిలోజెట్టు బానిసలకంటె హినులగు నగిరిపిల్లల వశపడ్చితుడై గాని విద్య నభ్యసించి సర్వసమర్థు వారావరణమున భజాలపై చేతులు వేసుకొని హేమలించ గలిగిన సహపాతులగు ఆసంఖ్యాక వివ్రతకోటిమధ్య, అమానయమును గూర్చు ప్రపంచ వాస్తవస్థితిని ప్రస్తుతముగ మనస్సులకు హర్తృకుగు చైతన్య

మయ నిర్మవ్త బీజవ దృశ్యావలోకమున పూవా కళాకాలలందు వట్టవరీతుకు జనువులచే రాజాసాహెబుగారు సర్వవిధముల మానవత్వమును బొందిన ప్రజల స్వాతంత్ర్య గ్రహించగలిగినారు. మన జమీందారులు గుడియందలి లంఛనభరణ సామాగ్రిగ్రహముకంటె హృదయమోహ్యులగుటకు, సామాన్య మానవభక్తి వాసవల నెరుగ అనుకూల్యులగుటకు వారు ఎదుగుదాన్య పూర్ణవారావరణము వారి కొసంగబడుచున్న నిర్జీవ పద్యావిధానములే ప్రధాన హేతువులు. భవ్యత్వనతాను పాలింతున్న ప్రజలలో కలసి మెలపిన గదా వారిభావముల అర్థముచేసికోగలగుట. మన బార్లి సార్వభౌముల చిరుత వయస్సువలదు నాడుకుడై అన్నివిధములవారలతో గూడచెమటూర్చులచేరినే నేమి కారుణ్య పూర్ణచక్రవర్తియని స్తుతించబడుచున్నాడు. ఇప్పుడు వేల్పుయవరాజు సిద్ధాధునికంటె మెత్తని మనస్సుగలవారై బాన్సుపనివారిశృంగార హృదయ వివారితమగు వారిదైన్యస్థితిని గూచి కంటరిడి బెట్టగలుగుటకు వారి కొసంగబడిన విద్యవలనగాక ఇతరమువలన కాజాలదు. ఇట్టివిద్యలే హృదయములేని మనచిరుత జమీందారుల కొసంగుచో వారు, వారి రాజ్యములుగూడ బాగుపడగలవు.

జేంధరాజ్యమునగల 60 వేల జనాభాలో కన్నులు మహారాష్ట్రీలున్నను వారికి సామ్రాజ్యసామర్యముల గూర్చి పౌరస్థితిని చక్కబరచిరి. బాలుసాహెబ్ గారు రాజ్యమునకు రాగానే అధికస్థితిని చక్కచేసి విద్యను వ్యాపింపజేసిరి. అక్షానతిమిరము సమసిపోగానే రాష్ట్రమున సర్వతోముఖ అభివృద్ధి పొడకట్టినది. పరిశ్రమల పోషించిరి. తన వరుమానము ప్రజలదే అని స్ఫురించుకొని వారికి ఆవ్యయముకందు భాద్యత నొసంగి ప్రాతినిధ్యసభములమున ఇంగ్లండులోనై షుకడిమాండఫర్లువలె ఇచటపార్లమెంటరీ విధానమును నెలకొల్పిరి. యూనుధ్య పర్వరూపుడిన ఉపసంఘ పరిశోధనానుగుణ్యముగ ఐదుసంవత్సరములలో ప్రజకు పాలనమునందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యనొసంగుటకు ఒక శాసనమునుగావించిరి. భార

తములు మిలిటరీ కన్సను గూర్చి మాట్లాడుటకే పిలులేకుండ ఉండ యీ సంస్థానాధీశుడు తనస్వంతఃస్వ విషయమునగూడ ప్రజాసమాలోచనమునకు అవకాశము నొసంగియున్నాడు. అరువది ఏండ్ల వృద్ధులగు యీ మహారాజుగారు "రాజులు దేవాంశ సంఘాతులు" అనుటకు యదార్థ సిద్ధాంతమే అయ్యెను తన బిడ్డలపైనుచు తోడిరాజులకు తవర్చప్రాయులగుచున్నాడు.

బాలుసాహెబులవారు యోగ వ్యాయామ ప్రవీణులను అందులకై నిజయాజమాన్యమున కొన్ని పాఠశాలల నిర్మించి సూర్యనమస్కార విధానమును ప్రత్యేకాంశముగా గిరపుచున్నారు.

ఈప్రజానురంజకులగు వీరికి సర్వేశ్వరుడు ఆమురారోన్మెశ్వర్యముల నొసంగి బోనిగావుత మని ప్రార్థించుచున్నాము.

నెల్లూరు కాంగ్రెసు అభ్యక్తుని అరెస్టు.

నెల్లూరులో విశాంతిభవనము సోదా.

కాంగ్రెసు ఆఫీసు తెరచుట.

22 లేది కాంగ్రెసు ఆఫీసు తెరచి అచట యిద్దరు వారెంటీస్ తిమ్మరెడ్డి రమణారెడ్డి కోటప్ప గాంధీ ఉర్రోలముండ పోలీసువారు వారెంటీస్ అరెస్టుజేసిరి.

విశాంతిభవనం సోదా.

22 లేది విశాంతిభవనం అచట ఒక ఫోటో యను సోదాజేసి కొన్ని కొరిములను కాంగ్రెసు వారికి అప్పందెట్టిరి బెక్కలను కాంగ్రెసు అభ్యక్తుడు బలరామిరెడ్డిగారి పామానులను పోలీసులు స్వాధీనముచేసికొని పోయిరి.

అభ్యక్తుని అరెస్టు.

కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు కాకి హిందూ విశ్వవిద్యాలయమున ఎల్. ఏ. వి. విద్యార్థి నిడి ముసలి బలరామిరెడ్డిగారు లి. ఏ. 22 లేది ప్రదయం ఆశ్రయమునడిరి. పోలీసులలో వీరి యిల్లుగూడ సోదాజేయబడినది.

అన్యంబెట్టినందుకు కేసు.

గండవరములో కూమాటి మల్లారెడ్డిగారి వారెంటీస్ అక్రమమిచ్చినను శరముక్రింద విచారించుచుదురు.

నత్రా జయకరు రాయబారములు
మహాత్ముడు నెహ్రూ పండితులకు సందేశమంపుట.

బెంగాలులో వున్నవారిపై కేసు.

ఇప్పుడు బెంగాలులో వున్న కొందరిపై 10 మందికి పైగా కేసులు నడుచుచున్నవని వారిని నిర్భయంగా బెంగాలులో నెహ్రూయకు కిక్కిరింపజేస్తుంది.

కాకా ముఖ్యమంత్రిగారి బాబువాడుగా వారి యిల్లు పోరాడేసి కొన్ని కారణములతో వారిని వాదనానిహితులు.

మంగలివాళ్ళు అరెస్టులు.

యల్లాహాబాద్ లో ఉత్తర సెంట్రల్ ప్రాంతమున కేసంబంధించిన మంగలివాళ్ళు అరెస్టు చేసి ఇది అల్లుడేనామని చెప్పించుకొని వదిలివేసిరి.

ఓరుగంటి రామచంద్రయ్యగారికి శిక్ష.

ఇప్పుడు చెరయందున్న ఓరుగంటి వెంకట ముఖ్యమంత్రిగారి నిర్ణయము ప్రకారము రామచంద్రయ్య గారిని 2 ఏండ్లు జైల్లో పోరాకాలకు పంపిరి.

కారాఖానాలో మరణము ముందుకు 4 ఏండ్లు జైల్లో పోరాకాలకు పంపిరి.

మూలకావతిలో మరణము కేసులు జరిగి యున్నవని తెలియుచున్నది.

కాంగ్రెసులోనుండి పోరాకులు స్వాధీన పరచుకొనిరి.

మదరాసులో జాతీయ పక్షము.

గాంధీజీపిని కార్మికులకు కేసు

2000000 రూపల బాండు.

గాంధీజీపిని కార్మికులకు కేసు.

కలకత్తాలో 4 వేల పోరాట జనాభాను పొందేగాక రెండు గాంధీజీపిని ట్రాన్స్ అండ్ మేజిస్ట్రేటు రియంబి కార్మికులకు కేసులు పెట్టి 99-100 లకు కాకా చేసియున్నది.

మదరాసు జాతీయవాదుల పక్షము.

భారత్ రాజకీయ పక్షములో నుండిన కోటిరెడ్డి, సర్వమూర్తి, బాబ్స్ వరదరాజులు వాయుడు, భక్తకర్పణం, ఎ. కంగప్పయ్య అయ్యంగారు, పాటి వెంకటాచలంశెట్టి మొదలైనవారు ఎన్నికలలో పోటీచేయుటకు జాతీయ పక్షముని రియంబి. కాంగ్రెసులో ప్రభుత్వము సంధిచేసి కొనసాగించుటకు గ్రహించుటకు కాంగ్రెసు నాకు పోల్గొననిదే కాంగ్రెసులో సమావేశమును సామర్థ్యమును, స్వాతంత్ర్య సమరము పట్ల బాధ్యతను జాతీయ మొదలగునవి యావత్ కర్మములు.

భూమిదానము.

అమెరికా కోటిరెడ్డియకు నడుచు అధికారి వాయు-వెంకటాచలం పాంథిక విద్యార్థి కృష్ణులకు 20 లక్షల రూపల బాండుగావించిరి.

హిందువుల నెవరినిగాని నమ్మరాదు?

మహాదేవగారు ఆలహాబాదులో భూమి దానము నిధియందు ఉపకర్మమును హిందువులలో గాంధీజీతో సహా నిర్వహించి యున్న నిధియందు నమ్మకుటకు నిలుచిదని తెలిపిరి.

కాంగ్రెసులో సమావేశము.

అల్లాబాదు ముఖ్య కాంగ్రెసులో సమావేశము: సెంట్రల్ కేసుకు విద్యార్థియగు అయ్యంగారు. అయ్యంగారు వాదనా నిర్ణయము సమావేశ మున.

కలకత్తా కోర్టులము.

కలకత్తాలో వున్నవారిపై పోరాకులకు పోరాట సంఘముల సంధిచేసిరి. పోర్టు నియమములకు పోర్టు రూపాంతర గాల్ప చాలమందిరెడ్డిలు కనిపించి. 2000 మందిని అరెస్టుచేసిరి.

శ్రీమతి పాణికా కనకమగారి

కారాగార వాసము,

నేటికి 31 దినములు.

సుబాష చంద్రబోసు నిరకణ ప్రతిము.

కాకాజీ నిర్వహించుట పరిగ మోడలుచే మహాన చంద్రబోసుగారు బెంగాలులో నిరకణ ప్రతిము నిర్వహించిరి. వీరి మార్గమునే యిరదులు చాలా మంది అవలంబించిరి.

కాంతి రాయబారములు.

ఫల ప్రదములకు మూతలము.

మూతల ప్రకటనము.

ఇంకా రంగారెడ్డిగారికి కేసు.

కాంతి రాయబారములు.

కాంతిరెడ్డి ఇంకా ప్రభువు అనుజ్ఞముగోని కాంతిరాయబారముల జరుపుటకు సర్కేట్ బహదూర్ సుప్రూ, జయకరుగారు ప్రాసాద్ కడలికి పొంబాయిలో సర్కార్ పట్టుకొనిన సంప్రదించిరి. మొదటిదినము యరవాడ బెంగాలులో మహాత్మా 4 గంటలు మహాత్మునిలో సంప్రదించిరి. పోర్టు సభకు సుప్రూగారు గాంధీజీ కొన్ని ఫలముల గొనిపోయిరి. వివరముల నిమిషములెంతయు గాని

వివరముల లభింపలే నిరకణముల కేసు కుర ప్రదము నున్నది తెలియకవి.

బెందరెడ్డియకు మరల 4 గంటలు మహాత్మా టింబి. అంశ కాంతిరాయబారము అమెరికా గారిలో పోల్గొని నిమిషముల నిరకణము వారినికొక చెట్టిరిమి. కామి కాంతిరాయ, జనకాంతిరాయ కేసులకు కొనసాగిన సంధిమునుగోని ఆలహాబాదులో పోర్టుచేస్తావో అని ప్రకటించిరి వారు బాంబాయిలోని కాంతిరాయ స్టేషనులో గొప్ప స్వాగతము పొందెరి.

కాంతిరాయబారము గాంధీ ముఖ్యము గానిదే యీ సందర్భ మిచ్చియుండదని భావించబడుచున్నది. మరలను కైఫియాతిగూడ యిందు సంబంధ మున్నదిని చెప్పబడుచున్నది.

ఇంకా రంగారెడ్డిగారికి శిక్ష.

యల్లాబాదులో బాప్తయ్యలు ఇంకా రంగారెడ్డిగారికి 5 మాసములు కేసు నిధిపంపిరి. వారెంటియ్య రియంబి రంగారెడ్డి, నిరుమారు కృష్ణారెడ్డి పోల్గొనిరి గాంధీ 4 తెలుగు కేసులు 200 మాసములు నిరకణముగా నిధిపంపిరి. నిధిమునిరి బంగారురెడ్డిగారి కేసు 20 కేసి వాయిదా చేయబడినది.

లటవీ సత్యాగ్రహము.

రాజపూరు, మంజీర్ పూర్, వికే, లాల్, చన్నురెడ్డిలందు సమిష్టి కావడములను చేయబడినది. అధికారులు ఎడ్జింగ్ వారిలో కోర్టును కలిగించుకొనెను. అలా, సంగమములందు త్రివరి భద్రములు చెల్లి పనిచేసిరి. యిలాలు జరుగవు.

గాంధీజీ భగవద్గీతను ఇంగ్లీషు చేయుట.

ఇటలీలో దారుణ భూకంపము.

అమెరికాలో నిప్పులగారి.

కే. క్రొయగారు తిరిగి కమ్యుట.

ఇటలీ దారుణ భూకంపము.

ఇటలీ దక్షిణ భాగమున తీవ్రమైన భూకంపం సంభవించినది. పురాతన నగరమును నేలమట్ట ప్రాంతమున నిశేషమై. ఇప్పటివరకు 276 మంది చనిపోయినట్లు తెల్పబడుచున్నది. తెలుగువాడ అన్ని పర్యాయముల ప్రభులగుచున్నది క్రికికోడుపెన్ వానాగారినిచింది.

భీ భత్తమైన ఉప్పుగాదు.

అమెరికాలోనుండి వాయిదాలోకలం నిప్పుల గారినిచింది. క్రికి రిచార్డి అరెస్టును 2000 మందిరెడ్డి చనిపోయిరిని ప్రకటించినది.

అధికము బాటాచి పాటుగాను మార్గ
చేయిస్తామనియున్నది. ఇంకా ఇంకా
చాగిరియన్నాను. అది తెలుగువారు అను
చించబడియున్నది.

కొన్ని అంశాలు.

కొన్ని అంశాలు కొన్ని అంశాలు
ప్రభుత్వ ప్రాంతము గావించబడినది.

కాబోవు రాజకీయ విషయ?

ఇంకా ఇంకా ఇంకా ప్రభుత్వ రహిత
నైరహితము నూర్చి గురుకులు పడుతున్నది.
అలాగే ఇంకా ప్రభుత్వ, ఒక చార్జ్ షెట్ల పాత్రము
అలాగే నియమించబడినది. ప్రభుత్వ
విధాన చాగిరియన్నాను. కానీ, ఇంకా ప్రభుత్వ
మార్గం గలముందే కొరతనుకురిసి పంపిస్తాము
అని చాగిరియన్నాను.

జాతీయ ముస్లింస్

సమావేశము.

పూర్తిగా శిష్టావస్థలో భూమిమీదనే మరల
దావా.

వెంటనే సంబంధించి అలాగే ప్రకటించు.

జాతీయ ముస్లింస్.

ఇంకా ఇంకా ఇంకా ఇంకా ఇంకా ఇంకా
క్రింద ముస్లిం జాతీయవాదులు సమావేశమైరి.
మహమ్మదాబాదు మహారాజా, మొదలగు పెద్దల
చాలమందియు శ్రీమంతుల పాల్గొన్నారు. - ప్రయమ
వివేకము భండియము తీర్చబడినది. ఇంకా
గ్రామ అవాంఛనమునున్న భారతీయులకు
తప్పని సరి అయినదనియు, ఇంతటి త్యాగము తయ
వారే జీవితానియకే ప్రేమను అంగీకరించి వలసి
- దేగాని కాంక్షించువాడు తేలజే కాంక్షించుకొ
నభకు పోరాడనియు, ఖయీరీహియిన మహమ్మ
దియుల అభివృద్ధియను తీర్చుకొనుట గావించిరి.

వెంటనే సంబంధించి అలాగే ప్రకటించు.

తేనాకు ప్రాంతమునుండి ఒక విశేష
మా కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- బల్లంబాదా కా
నమ్మకపాశం కైతులు యీ మార్చి నెలఖాసున
తాలాకాశీకుకు పోయి 89-వ ఫసలిరకు గల
వాకీలను తెగ్గలు తామకాని ఆ మొత్తము
284-14-0 రూపి చెల్లించి రసీదు తీసికొనవచ్చిరి.
కానీ యిట్లుండే కాక 17 తేది యీ కైతులు 85
ఫసలికి 167 రు. 36 ఫ. కి. 11-8-0 లు, 37 ఫ.కి.
9-2-0 లు 89 ఫ. కి. 9-0-0 రూపియున్నట్లు
విస్త్రుత పేర్ల కావా తేమందేట్లు నోటీసులు
వచ్చింపి. సంస్థానం దెచ్చు దిను ఉచ్యోగులేల
యితే అలాగైతే, వీరిచ్చు రికార్డులనే కావాల
ములు జరిగించుట ఆశ్చర్యముగానున్నది. కానీ
కొంటుగిరి ప్రభువులు ఎప్పుడు పాలించుచును
కొద్దము కలిగించుకోమనే వారణియది తెలియ
చేతుంటే విశేష మేమగునుకదా.

ఈజిప్టులో నాన్ కో. ఆఫ్ రేషను ఉద్యమము.

సంస్థాన ప్రజల మహాసభ.

కెల్లాగు మంచలమున రాజధాని నిర్మించు.

ఈజిప్టులో నాన్ కో. ఆఫ్

ఈజిప్టులో జాతీయవాదులు వాస్తవ
సమావేశమై వామపక్షానికి అభిమానియై
"జాతీయ మహాసభ" అను నాన్ కో. మహాసభను
స్థాపించిరి. తమ కోల్పోల ప్రకారము క్రొత్త ఎన్ని
కలు ఆరగినవో! మహాసభే ఉద్యమముకంటే
గానిది అవసరమైనదయినను ప్రారంభించుటకు
తీర్మానించుచున్నారు.

అరేబ్ బ్యాండ్ ప్రయోగమును ఒక పెద్ద మర్చి
వము అరుగు దుండే పోలీసువానికి వీరికి సంఘర్షణ
జరిగింది. 17 నుండి చెవిపోయిరి. చాలమందికి
బెట్టులు గిరిగింది. ముందుము గుంపు బాండ్లను
విశోధింపబడు నంటిండు. అంతే! కలహములతో
తమకు సంబంధము లేదనియు కానీ విదేశీయుల
ధ్వజరథి యిరువారులవారును భావ్యరచనీయకలే
నని ప్రకటించుచు తెలియజేయుచున్నారు. తిండు
ప్రజల ముగ్ధులకులు యూరపుకు పంపబడింది.

రాజధాని సభలు.

కెల్లాగు మంచలమున వివిధ గ్రామములందు
చి. వి నుబ్బరావుగారు రాజధాని సభలను జరు
పుచు ప్రజల ప్రభుత్వ లాభములనుగూర్చి ఉపన్య
సించుచున్నారు.

కొండు తీర్చి సభ గతి.

వైప్రాయుగాని కొండు తీర్చి సభలో
అర్జునరావుగారు వాటిలో ప్రయత్నవేరికే ఒకటి అగు
నని ఆ నివేదికాశమును భిన్నముగావించిరి.
నీర్మల ఇంకా అలాగే ఒక సభ చేటికే తిరుగలే వరు.
మలనాను ఏటువైపు ప్రయత్నవేరికే ప్రధా
నము చే నుకలముంది ప్రకటించుచుండిరి.
అందుపై కొండు తీర్చి సభలో ప్రజలపాత్ర ము
మన అన్ని పక్షములవారు పాల్గొనవలయునని పట్టు
బట్టిరి. అందుపై శ్రీమంతుల తీర్చి లొంగువలసి
వచ్చివది. చార్జ్ షెట్ల, మంబర్ తీరులు, ఒక సభ చేటికే
పక్షమున, రిపోర్ట్ ప్రభుత్వ మరీయును విస్త్రుత
పక్షమున, ఇంకా పాల్గొందుకని యిప్పుడు
మాఫీగా తెలియుచున్నది. అప్పుడు భారతీయ
మున మితవాదవాదులు ఫీలివి తెలుపుచున్నారు.
వెనుక వాదాగాను, ఒక ప్రకటనమును గావించిరి.

రాజావు ఎన్నికలు సెప్టెంబరు 9 తేది.

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు రాజావు ఎన్ని
కల తేమలను నిర్ణయించిరి. కాపనభద్రకు వామినే
వముల వివర దివము ఆగష్టు 1 తేది న్యూ-టిన్
4 తేది జరుగును. తిరువారీ పోలింగు సెప్టెంబరు
9 తేది జరుగును. అవెల్లి, నేట్ కాన్పులుకు ఇదే
తారీఖులు.

సంస్థాన ప్రజల మహాసభ.

సంస్థాన ప్రజల మహాసభ. ఇంకా ఇంకా ఇంకా
కామి-తెలుగు-మహాసభ. మహాసభను ఆగష్టు
10 తేది తెలుగువారియు జనువులను తీర్చి
శిందిరి. అభ్యుదయగా అభివృద్ధి, కామిదాను
పయలు, గుండెగారలలో ఒకరిని కలిపెదన.

చదువుకొన్నవారి స్వాగతము.

అవెల్లి నుండు అమరకుగారు ఇక మారక
కెల్లాగు ప్రవేశపెట్టి అది ఆహ్వానించబడినది. ఇంతకు
ముందు జాయిలు ముందుములో ఒకరిని చెవి
పించిరి. అందు కంపానించినది ముందుమునకే
కొంటుగిరియన్నాను. కానీ ముస్లిం మహా సభ
వలం అట్టి భవము అప్పుకే స్వంతి అర్చి యగును.

కారదాగాని మరీయును బిల్లు.

హిందూ విధినితువుకు భర్త అప్పికాగము
రావలయును. ఒక మహాసభ చార్జ్ షెట్ల
వారణిలాన కారదాగాని అవెల్లిలో ప్రవేశపెట్టి
అది తెల్లపెట్టి పంపబడినది. కారదాగాని
కోర్టు ప్రవేశపెట్టును కో. వారిగూడ ప్రవేశ
పెట్టిరి.

మిన్నులదన్నే మేక.

మ్యాగూర్కు-సంకు ఎంపైక్ ప్రేక్ కిర్చిన్
అని ఒక మారక భవమును 1048 అడుగుల విస్తీర్ణ
మృచ్ఛావర్తి ఉక్కుతో అంతయూ నిర్మించు
చున్నారు ఇంత ఎత్తుపేడ ప్రపంచమున లేదు.

ఫ్యాషనులు చెప్పినందుకు సాలుకు 10000
పానులు.

మ్యాగూర్కు-సంకు మిన్. పరీక్షియా
అరువామి దస్తుల ఫ్యాషనులను చెప్పించుటగా
సాలుకు 10 వేల పానుల గడించుచున్నది. యిప్పుడు
యీమె యూరపుండు సంవారము చేయుచున్నది.

బొంబాయిలో శాంతిసభ.

గతమున వివిధ వాదులతో భూవా
యందు పంపబడింది. వారిలందరు కారణముతో
రాజీనామాని ఖయీరీహియిన చెదలవలయు జీవితాని
యక ప్రేమకే నా సంకల్పముననియు, పాంథికి
సమస్య తరువారీ పరీక్షియా కాగలవియను
నడిచిరి.

పార్లమెంటు సభలో సంక్షోభము

పార్లమెంటులో భారతీయ విషయము
క్రొత్తవేగాను ప్రశ్నింప ప్రధాని ఆ చర్యకు తర
పరములేదనిగా కొంత వాగ్వివాదము జరిగింది.
అందు క్రొత్తవేగాను అభ్యుదయ గొరవించలేదని
సప్యండుకేసిరి. మరీయుకే సభ్యుడు లెబ్ గాను
విసిగి సభనుండిపోవుమా సభాపక్షమును గతకు
ఎత్తికొనిపోవుమండే కానిది లాగిరినది. ఇంతటి
సభాపక్షము. క్రాంతికి తిరువంతరము అంగి
యందలేదు వీరికి లెబ్ గానిని సప్యండుకేసిరి.
తలరుపక్షమునుండి వీరిని తొలగించుటకు ప్రయత్ని
మును గతమున్నది. వీరిమున తిరువంతరమునకి
వచ్చిరి.

ప్రభువులసభ త్రివిధములగు విముఖములు.

పార్లమెంటు ప్రభువులలో ఆర్థిక ప్రభువు త్రివిధములగు ప్రభువులలో సభ్యులముగా వర్తించును. అది రిజర్వేషన్లు గానిగానూ అది రిజర్వేషన్లుగానూ.

అసెంబ్లీలో గుర్తునూలు మాట్లాడుచున్నది:—

అసెంబ్లీ బయటనుండి ప్రయత్నము కొనసాగించునట్లు మాట్లాడుచున్నది. 'అసెంబ్లీ' అని పిలువబడే గానూ అది రిజర్వేషన్లుగానూ అది రిజర్వేషన్లుగానూ.

24 మిల్లులు మూసివేయబడెను.

జమీందారీ సుదీర్ఘముగా ప్రాకారములను పూర్తిచేసి 24 మిల్లులు పది నిలిపివేసినది. 70 శాతమును పదివారు పదివేలములు.

(3-వ పుట తరువాయి.)

విదేశీయ వసతిములు:—

ప్రైవేటులు,	46.
ప్రాధికారములు,	194/47.
ప్రాధికారములు,	1862/167
నిష్పాదములు,	800/83.
అదనములు,	4/5
శిక్షణము (Criminals)	3/0.
మహామర్మములు,	430/21.

పై వారలలో 11 గురు మాత్రము ఉత్తరములను 891/14 వర్తకులద్వారా 154/14 భూమిలో గలవారిద్వారా మిగతవారు కూలివారికి చేసిరి, చేరవలయు చేసిరిని నిర్ణయించుచున్నది.

6 సంవత్సరములపై 11 సంవత్సరముల వయస్సులకు లోబడినవారు అలాగే ఒక లోబడినవారు కొనసాగినవారు 9400 మందియందు లెక్కలనుబట్టి మాడ కొంచె మించుమించుగ 3000 మంది మాత్రమే బయటలో చదువుకొనునట్లు తెలియుచున్నది. తక్కిన వారికి విద్యాభ్యాసము చేయు వసతులు లేవా? వసతులుండియు, వానిని నిరసించెనా? యను వంటివి ముఖ్యముగా సహజముగా ప్రాంతములమందు వారిలో 1000-కి 1 మాత్రమే భవిష్యత్తు 20 మంది పాపావర్తలు. మిగత వారందఱును కడు పేదలు. వేరకు రిండియందగు. కట్ట కట్టలేదు. వేసంగిలో కొన్ని గ్రామములలో రాగ నిర్మూలకపు. బాలురు, ముఖ్యముగ నిర్మూలకులు, యా ప్రాంతములలో విద్యవిడిచి పెనుగు నాగముడ పట్టిన వో? పూట యాహారము. భుజించుట కింకారే కాదునున్నాము. కడుపు కాలముడ కలకేమిక్కును. అందుచేత కాలుపు పాకకామ త్యలంది నాగముడు గుట్టలను పేరు తున్నాడు. కడపము వారి వీరి ఎట్లున్నదనిన కాలుము గొడ్డుగడల వోలుకొని పాలములోయి వారి వేపుకొనికొని భుజించుగాని, బడిలోనికి

పోయి కొన్నింటి శిక్షణాభయము కలదు. చదువుకొని యుక్త్యములు చేయువానిమధ్య నిర్వయింక బాధముల కలుగుచున్నది. ఈ కారణములచేతనే అందులందు గ్రామస్థులకు నిరసనాభావ మెక్కువ.

ఈ కాలాకాలముందు కడులు ఎక్కువగ జోటి రెండు తరగతులు గలవియే. అలాగే వైత కోరించు బడులు అపూర్వములు.

ఈ కాలాకాలముందు మున్నె ప్రభుత్వ విద్య కొనసాగు నాలుకుములు, పాఠశాలలు, తదితరము, కొంతమందియను ముందు గ్రామములలో మాత్రము గలవు. పై తరగతులలోనున్న విద్యార్థుల సంఖ్య చాల తక్కువ. కొంతమందిలోనుండు బడిమాత్రము చాస్తముమనువారిది. తక్కినవి కందు కాలాకాలమునాది.

మిమలముల మర సుబంధములతో భయముగా విద్యా విధానములందు శిక్ష వహించుచున్నాడు ఆ కారణముచేతనే, నిర్మూలకుల కింతకంతకైన నీ ప్రాంతముల విద్యాపక్షమున్నదనట కవకాశము గలిగినది.

వైద్యములో 262 మంది యుపాధ్యాయులు 80 మంది యుపాధ్యాయములను బనిచేయుచున్నాడు. కీలలో 80/8 మంది మాత్రమే బోధనాపద్ధతులలో వారిచేచినవారు. మిగత వారికి తరగతులేను.

1928-29 సంవత్సరంలో బోధనాని యాభివృద్ధిని పాఠశాలలకు 10495 చాపానులను యితర బడిలకు 11644 చాపానులను వ్యయమైనది.

ఇవిగాక, పరిపాలనాసంఘమువారి యంగీకారమును, ద్రవ్యసహాయమును బొందక నీ కాలాకాలలో 15 స్కూలులు పనిచేయుచున్నట్లు తెలిపెడివి. అందులకు విద్యార్థుల సంఖ్య 295 మంది. ఈ పాఠశాలలలో కొన్నింటి నటించి ద్రవ్యసహాయ వాసిలలో చేర్చుకొనినట్లు తెలియుచున్నది.

ఈ సంవత్సరములో 10 ఉపాధ్యాయ సంఘములు బండియి ప్రతి సంఘమును మాసమున కొక పర్యాయము సమావేశమగును. అట్టి తరుణమున బడుల పరిక్షాధికారు లాప్రాంతములలో మండిన, సంఘ సమావేశములకు హాజరై, కొన్ని నూతన బోధనాపద్ధతుల సుసాధ్యాయుల కుపయోగించుట వాడుక.

(గ-వ పుట తరువాయి.)

అద్యురములను గాంచి అధోగతి పాలైన దేశమును గొంప ప్రదమగు పానమునకు తెచ్చుటకు సమర్థవంతమగు సత్యదేశాభిమానము అప్పుడు కేతులైతగలదు. అట్టి అభిలాషనీయులగు దృశ్యమును కాంచుటకును యితరులకు చూపుటకును కొందరు మాత్రమే నోచుకొనియున్నారు. నలుబది వత్సరముల క్రితము బంకినుచంద్రుడు

యూరప్రోత్సాహమును పాటను రచించెను. కాని అప్పుడు కొలది మందియే యీ పాట యొక్క ప్రాముఖ్యతను గ్రహించి కావ్యత ననుభవించిరి. దీర్ఘ కాలము నుండి అనందించుచుండిన భ్రమలనుండి మాతాత్మగా మేల్కొంచగనే తెగారీలు నలువైపుల వెలుతురున్నై పరికించుచు కొండపులుముకొనుచు అవగించుచునుండ యూవందేమాతర మనుపాటవార్షిర్ణముల జచ్చును, మంత్రిము ఉచ్చరింపబడిన ఒక దినములోనే ఆప్రాంతములోని నఖల జనుల దేశాభిమాన మతానలంబనులుగ మారిపోయిరి. తల్లి తన్నుతాను వ్యక్తపరచుకొన్నది. ఒకతూర్పులదృశ్యమును కాన్పించిన తరువాతి మాతృమందిరము నిష్ఠింపబడి విగ్రహమును పోషించి ఆనాటిగ బలినిచ్చువరకు విశ్రాంతిగాని మనోశ్రాంతిగాని దరిద్రతగాని మనకుండజాలవు. ఒక పర్యాయము ఆమనోహర దివ్యదృశ్యమును కాంచి ఆపె అమృతము నాలుకు వచనముల మధురిమను చవిచూచిన ఒక గొప్పబాతి యిక యెన్నటికిని, యితరుల నిష్ఠాకారవద భారముక్రింద అణగదొక్కబడుచు ఊపిరాడక మూలుగుచు యుండుటకు సమ్యక్తంపనే సమ్యక్తంపడు.

శాసనసభా యెన్ని కలువెంకటగిరి కుమార రాజా గారి వాగ్దానము.

మాటదప్పుటకు వెనుదీయని ప్రజాప్రతినిధి.

మా వెంకటగిరి కుమారరాజా సాహెబుగారు లోగడ శాసనసభకు వెళ్ళుటకు ప్రయత్నించునపుడు జమీందారీరైతులు కొందరు వారిని దర్శించి "తాము జమీందారులైయుండి రైతులక్షమున తామెట్లు పోరాడగలరని ప్రశ్నింపగా" తాము రైతుల షేమముకై పాటుబడుటకే శాసనసభకు పోవుచున్నామనియు, రైతులకు తామెప్పుడును ప్రతికూలముగా శాసనసభలో నడుచుకొనమనియు శలవిచ్చిరి. "యెట్లేట్లు ల్యాండు అక్టు సవరణకు రానున్నది గదా. దాని విషయమున తామెట్లు ప్రవర్తించెదర"ని ప్రశ్నింపగా "నల్లూరుజల్లా జమీందారీ రైతులలో

నుండి కొంతమందిని విడిచిపెట్టగానే
అట్టి సమయము లెల్లప్పుడూ పుట్టిన వారైన
కొంతమంది తాము పట్టుకొనిపోయి
పట్టించి దాపునకొకటిగా ముడిచి
దాకబట్టి తాముకావాలి. "తాము
మంగళద్రా ప్రాంతము లెల్లప్పుడూ
కాపురమునకు తాము సభకు పాల్ప
చున్నామ"నియు ప్రాకుచున్నది.

పై వాగ్దానముల నన్నిటిని నమ్మి
రైతులు చేతులు చేతులు కలుపుకొని
యేకభాటిగా శ్రీవాణిని పట్టచే అభిషే
కించిరి. కాని యీ చెప్పిన మాటలన్నియు
పట్టచనితీరి యిట్లుచేసిన వెంటనే తాముగా
మరిచిపోవుట చాలా సంతోషకరము.

నాగదొడ్లవారి నిరాశ.

శ్రీవాణి కాసనసభకు పోవుటకు
ముందు మంగళద్రా ప్రాంతము స్త్రీములో
నెల్లూరుజిల్లాగూడ చేరియుండెను. వీరు
కాసనసభ్యులైన వెంటనే సభకు స్త్రీము
లోనుండి నెల్లూరుజిల్లాను తీసివేసిరి.
శ్రీవారి కృషియొక్క ఫలితమేనా యిది
యని ఊహించవలయున్నది. కాసనసభ
లకు వెళ్ళునప్పుడు పట్టణంలో శతాంశ
మైనను వారికి మనస్సులోయున్నను,
తాము జిల్లా ప్రజలచేత (యెట్లానె తేనెం)
యెన్నుకోబడితి మనియు వారియెదుట
చేసిన వాగ్దానములకు భిన్న
ముచేసిన శత్రు యేమొగము పెట్టుకొని
నిరుగ వారియెదుట నిలబడెదమనియు
ప్రాశించియున్నచో చేసిన వాగ్దానముల
గూర్చి యిసుమంతయైనను కృషినిలుప
కుందురా? కాసనసభ్యు లిరువురము ఒకటి
గానున్నచో జిల్లా ప్రజలందరు మనలనేమి
చేయగలరు దీక్షనమే వీరియోగ్యతం
నాశము చేయుచున్నది.

రైతులకు చేసిన అపకారములు.

రైతులకిన్ని వాగ్దానముల చేసిన
కుమార రాజాగారు కాసనసభలో వీరికి
నులుచేయకున్నమానె కీమతేయుటకై
నను వెనుదీయరైరి. "వీరుచేసిన తప్పులు
(1) రైతులలోనుండి కమిటి నోడదానిని
జేసి ఆ కమిటి యిష్టప్రకారము తాను
అనుసరిస్తానని దానిని మొగించుట. (2)
యెట్టేట్లు లాభము ఆర్జు సెలెక్టు కు

టిలో తానూ పథ్యముగనుండి ప్రజల
యోగ సమరణం కిచ్చవలెను. (3) విశ్వ
నాథరామ మహాశయోగారు కాసన
సభలో ప్రవేశపెట్టిన "ముఠరాల" బిల్లుకు
వి్యతిరేక ప్రచారమునకు బూనుకొనుట.
(4) నెల్లూరు జిల్లా జమీందారి రైతు
సంఘమువారు విశ్వనాథరామ మహా
శయోగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు విషయ
మున తమ అభిప్రాయము తెలుపవలసిని
దని కోరగా రెడ్డిగారితోపాటు తామును
జవాబివ్వక నిరాకరించుట. (5) తుంగభద్ర
ప్రాంతము విషయమున ఉదాసీనము వహిం
చుట. యీ విషయములగూర్చి తమగా
తాను కాసనసభకు నిలుచుటకుముందు
తమ సమగ్ర సమాధాన మేర్పిటో
పరీక్షించు టుత్తమము. యిప్పటికిచేసిన
అపరాధమునకై నాగరక జనులలో
రైతులు తలయెత్తుకొనలేకుండగా తిరుగా
తన్ను పట్టచే పూజించమని కోరుట యే
పాటిధర్మమో శ్రీవారే యోచించుకొన
వలెను.

౧. "తనకు గల 862 గ్రామాదులలో
నొక్కదానినైనా పట్టపది ముగిసిన వెనుక
తోక్కిచూడని మారాజాగారు యీ
నాలుగువర్షములుగా తన నాలుగు లక్షల
ప్రజలయందును యేమాత్రము దయా
దాక్షిణ్యములు చూపక కోర్టులపాలుజేసి
నానాబాధలు రైతులు అనుభవించు
చున్నను వారి వంకనైనా కన్నెత్తి
చూడ నిరాకరించిన మారాజాగారు,
అత్తివరం గ్రామ కాపురస్తులు పుత్తేటి
నారాయణరెడ్డిగారి వంటి వెద్దరైతుల
వివాద సైతము చలవాదితనమున ఉదయ
లక్షదావాలుచేసి వారి భవమాన ప్రాణ
ములు కోర్టుకు ధారబోయు చున్నను
వారి విషయమున యిచ్చుకేనియు కని
కరము చూపజాలక మిన్నకుందు మారా
జాగారు నాలుగేసి పసలీలు గడచినను
ను కీ తెలియింప చేవ్రాని బెట్టుటకేని
తీరుకలేక సంచారము చేయుచుండు మా
రాజాగారు, రైతు తన మెట్టభూమిలో
స్వంత భావిక్రింద ఆకుతోటవేయగా
1-కి రు 70-0-0 లు. శిస్తును వడ
వేసి గుంజ రైతుల విషయమున నిర్బోగ
మాటనునెల్లడించు మారాజాగారు సరి||
1-కి 18 లక్షలు వసూలు చేయుచున్నను

తన నాలుగులక్షల ప్రజల వ్యవసాయ
విద్య, ఆరోగ్య, విషయములకై చిల్లినబిడ్డ
నైనా న్యాయపెట్టక లక్షలు లక్షలు పోలో
తలకై కొల్లబెట్టు మారాజాగారు, తన
రాజ్యములో యందు మించు అన్ని చెరు
వులు, అన్ని జలాధారములు కొన్నితరము
లుగా రిపేరు తెరుగక భరింపరాని శిస్తులు,
కోర్టుఖర్చులు, తాబేదాగ్ల లంచములతో
కొంతలు గుల్లలై రైతులు అన్నపేదలై
అలవటించుమింపగా యితరకాలము నిద్రా
ముద్రితైయున్న మారాజాగారు, యీ
నిర్బాగ్య రైతుల నోటికి సంకెళ్ళుతగి
లించి, కండ్లకు గంతలుట్టి కాసనసభకు
తాను ప్రయాగమగుటను యేమాత్రము
సహించజాలరని తెలుసుకొనవలెను. కొన్ని
సంవత్సరాలుగా యెట్టేట్లు లాభము ఆర్జు
సవరణకు తెచ్చెదమని నిమిష నిమిషాలు
వాయిదాలు వేయుచుండిన మన గవర్న
మెంటువారు ప్రజా ప్రతినిధులనుకొన
తగిన కాంగ్రెసువారు మృగ్యమైన రా
బోవు యెన్నికలచే నిర్మించబోవుకొన్నిలు
లో యీఆర్జు సవరణకు బెట్టబోవుచున్నా
రని తెలియుచున్నది. అందుకనియే
జమీందార్లందరు కొన్నిల్లో దూరుటకు
సామానులు తెగిలించుకొని నిన్నుర్థులగు
చున్నారు.

కాబట్టి రైతుసాక్షులెల్లరు మే
ల్కొని తమ ధర్మముల గురైతుగవలెను,
చేతులార ముందుచేయకొని వెనుక చిం
తించినందున లాభములేదు. యీదఫా
దేశసంక్షోభంలో ప్రజా ప్రాతినిధ్యం
వహించడానికి ప్రతివాడు జంకుచున్నాడు.
కాని అట్లని మిన్నకున్నచో చాలాసంవత్స
రములుగా ఆతురపడుచున్న యుభ్య విష
యన్ని వారవిచయకొందుము.

గవర్న జిల్లా జమీందారీరైతు
సంఘమువారు, జిల్లారైతు సంఘము
వారును వెంటనేసమావేశమై ప్రజాపక్ష
ప్రతినిధుల నిర్వచించుటగాలి.

ఆగష్టు 1 తేదిన నామినేషను
లనియు 4 తేదిన ఆభ్యర్థుల పరీక్షలనా
నిర్ణయమనియు తెలియుచున్నది. గాన
రైతులందరు వెంటనే నిద్రచుండి మేల్కొన
వలెను.

రాముడు

